

Віршові розміри

Т
е
о
р
і
я

Л
і
т
е
р
а
т
у
р
и

ДВОСКЛАДОВІ

ВІРШОВІ
РОЗМІРИ

ТРИСКЛАДОВІ

ЯМБ

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ
ВІРШОВОГО РОЗМІРУ

ДАКТИЛЬ

ХОРЕЙ

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

АМФІБРАХІЙ

ПІРИХІЙ

САМОСТІЙНА РОБОТА

АНАПЕСТ

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ВІРШОВОГО РОЗМІРУ

1. Поділити слова на склади:

САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ

УВАГА!!!

Прийменник або частка, у складі яких немає голосного,
не утворює окремого складу!

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ВІРШОВОГО РОЗМІРУ

1. Поділити слова на склади:

СА **ДОК** ВИШ**НЕ**ВІЙ **КОЛО** **ХА**ТИ

УВАГА!!!

Прийменник або частка, у складі яких немає голосного,
не утворює окремого складу!

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ВІРШОВОГО РОЗМІРУ

2. Поставити наголос (↓) у словах:

САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ

УВАГА!!!

Одно- і двоскладові слова можуть бути поза ритмічним наголосом!

З метою збереження ритму

наголос у деяких словах може змінювати свою позицію!

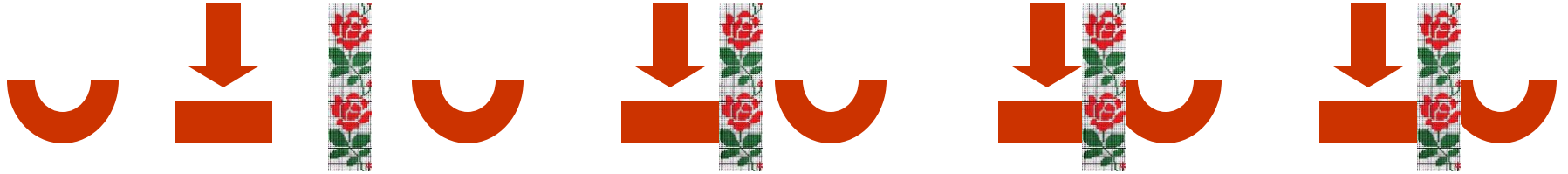
ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ВІРШОВОГО РОЗМІРУ

3. Позначити наголошені (■)
і ненаголошені (∪) склади:

∪ ↓ ∪ ↓ ∪ ↓ ∪ ↓ ∪
СА ДОК ВИШ НЕ ВІЙ КОЛО ХАТИ

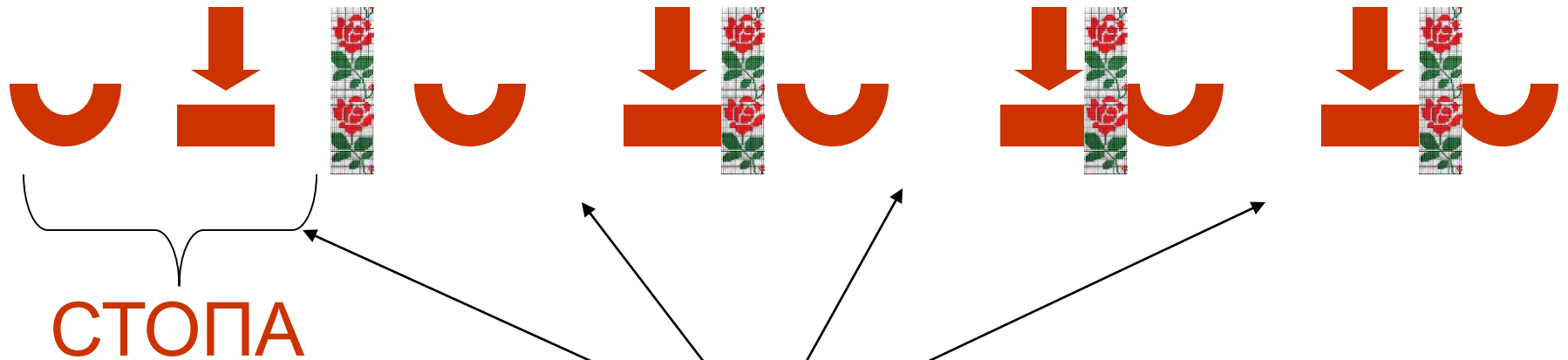
ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ВІРШОВОГО РОЗМІРУ

4. Визначити повторювані групи складів:

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ ВІРШОВОГО РОЗМІРУ

4. Визначити повторювані групи складів:

У ЦЬОМУ РЯДКУ 4 СТОПИ

ЯМБ

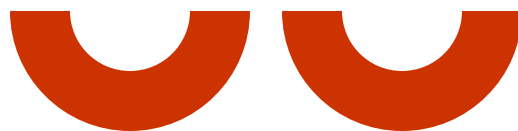
— ДВОСКЛАДОВИЙ ВІРШОВИЙ РОЗМІР
З НАГОЛОСОМ НА ДРУГОМУ СКЛАДІ

ПІРИХІЙ

- ДОПОМІЖНИЙ
ДВОСКЛАДОВИЙ ВІРШОВИЙ РОЗМІР
З ОБОМА НЕНАГОЛОШЕНИМИ
СКЛАДАМИ

ПРИКЛАД

І знов лежить безмірний шлях
Добра, роботи, сподівання,
Бо є глибінь і вись в піснях,
В руках – жага, в душі – кохання.

М.Стельмах

КОНТРОЛЬНА КАРТКА

І	знов	ле	жить	без	мір	ний	шлях	
Доб	ра	ро	бо	ти	спо	ді	ван	ня
Бо	є	гли	бінь	і	вись	в піс	нях	
В ру	ках	жа	га	в ду	ші	ко	хан	ня

Прийменник,
у складі якого немає голосного

ПІРИХІЙ

Односкладові слова,
що опинились поза наголосом

Вірш написаний 4-стопним ямбом із пірихієм

ХОРЕЙ

– ДВОСКЛАДОВИЙ ВІРШОВИЙ РОЗМІР
З НАГОЛОСОМ НА ПЕРШОМУ СКЛАДІ

ПРИКЛАД

Думи мої, думи мої,
Лихо мені з вами.
Нащо стали на папері
Сумними рядами?

Т.Шевченко

Виконавець – А.Солов'яненко

КОНТРОЛЬНА КАРТКА

Ду	ми	мо	ї	ду	ми	мо	ї
Ли	хо	ме	ні	з	ва	ми	
На	що	ста	ли	на	па	пе	рі
Сум	ни	ми	ря	да	ми		

Склади
із зміщеним наголосом

ПІРИХІЙ

Прийменник,
у складі якого нема голосного

Вірш написаний 4-стопним хоресом

ДАКТИЛЬ

- ТРИСКЛАДОВИЙ ВІРШОВИЙ РОЗМІР
З НАГОЛОСОМ НА ПЕРШОМУ СКЛАДІ

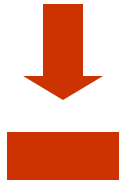

ПРИКЛАД

Місяць яснесенький
Промінь тихесенький
Кинув до нас.
Спи ж ти, малесенький,
Пізній бо час.

Леся Українка

КОНТРОЛЬНА КАРТКА

Мі	сяць	яс	не	сень	кий
Про	мінь	ти	хе	сень	кий
Ки	нув	до	нас		
Спи ж	мій	ма	ле	сень	кий
Піз	ній	бо	час		

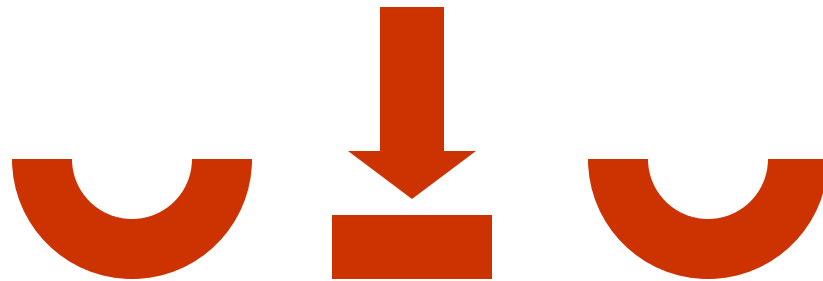
Частка,
у складі якої **нема голосного**

Односкладове слово,
що опинилось поза наголосом

Вірш написаний 2-стопним дактилем

АМФІБРАХІИ

- **ТРИСКЛАДОВИЙ ВІРШОВИЙ РОЗМІР**
З НАГОЛОСОМ НА ДРУГОМУ СКЛАДІ

ПРИКЛАД

Опівночі айстри в саду розцвіли...
Умились росою, вінки одягли,
І стали рожевого ранку чекать,
І в райдугу барвів життя убирать...

Олександр Олесь

КОНТРОЛЬНА КАРТКА

О	пів	но	чі	ай	стри	в	са	ду	роз	цві	ли
У	ми	лисьь	ро	со	ю	він	ки	о	дяг	ли	
І	ста	ли	ро	же	во	го	ран	ку	че	к	ать
І	в	рай	ду	гу	бар	вів	жит	тя	у	би	рать

Односкладове слово,
що опинилось поза наголосом

Прийменник,
у складі якого **нема** голосного

Вірш написаний 4-стопним амфібрахієм

АНАПЕ́СТ

- **ТРИ**СКЛАДОВИЙ ВІРШОВИЙ РОЗМІР
З НАГОЛОСОМ НА **ТРЕТЬОМУ** СКЛАДІ

ПРИКЛАД

В небі з зір простяглася дорога ясна
І горить, і тремтить наді мною.
Я для пісні вікно розчинив, щоб вона
Залила мою душу весною.

А.Малишко

КОНТРОЛЬНА КАРТКА

The diagram shows a 4-footed anapestic verse. Above the text, there are four groups of syllable markers: two curved lines for unstressed syllables and a flat line for a stressed syllable. Red arrows point down to the stressed syllables in each foot. The text is arranged in a grid with four vertical lines separating the feet. The words are: В не бі з зір про стяг ла ся до ро га яс на і го рить і трем тить на ді мно ю Я для піс ні вік но роз чи нив щоб во на За ли ла мо ю ду шу вес но ю

В	не	бі	з	зір	про	стяг	ла	ся	до	ро	га	яс	на
і	го	рить	і	трем	тить	на	ді	мно	ю				
Я	для	піс	ні	вік	но	роз	чи	нив	щоб	во	на		
За	ли	ла	мо	ю	ду	шу	вес	но	ю				

Прийменник,
у складі якого **нема** голосного

Одно- та двоскладові слова,
що опинились поза наголосом

Вірш написаний 4-стопним анапестом

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

Визначити віршовий розмір

А	Місяченько сходить, ясну ніч приводить; Білий день світліє, над землею дніє... (А.Кримський)
Б	Земле моя, запашна, барвінкова, Ріки медові, дощі золоті, Тільки б побачить тебе у обнові – Більше нічого не хочу в житті. (М.Стельмах)
В	Красо України, Подолля! Розкинулось мило, недбало! Здається, що зроду недоля, Що горе його не знавало. (Леся Українка)
Г	Садок вишневий коло хати, Хрущі над вишнями гудуть, Плугатарі з плугами йдуть, Співають ідучи дівчата, А матері вечерять ждуть. (Т.Шевченко)
Д	Я сорочку знайду вишиванку І надіну, як хлопчик, радий. По барвінку піду на світанку Молодий, молодий, молодий! (А.Малишко)

1	ЯМБ
2	ХОРЕЙ
3	ДАКТИЛЬ
4	АМФІБРАХІЙ
5	АНАПЕСТ

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

КОНТРОЛЬНА КАРТКА

Визначити віршовий розмір

А	Місяченько сходить, ясну ніч приводить; Білий день світліє, над землею дніє... (А.Кримський)
Б	Земле моя, запашна, барвінкова, Ріки медові, дощі золоті, Тільки б побачить тебе у обнові – Більше нічого не хочу в житті. (М.Стельмах)
В	Красо України, Подолля! Розкинулось мило, недбало! Здається, що зроду недоля, Що горе його не знавало. (Леся Українка)
Г	Садок вишневий коло хати, Хрущі над вишнями гудуть, Плугатарі з плугами йдуть, Співають ідучи дівчата, А матері вечерять ждуть. (Т.Шевченко)
Д	Я сорочку знайду вишиванку І надіну, як хлопчик, радий. По барвінку піду на світанку Молодий, молодий, молодий! (А.Малишко)

1	ЯМБ
2	ХОРЕЙ
3	ДАКТИЛЬ
4	АМФІБРАХІЙ
5	АНАПЕСТ

	А	Б	В	Г	Д
1				Х	
2	Х				
3		Х			
4			Х		
5					Х

САМОСТІЙНА РОБОТА

Визначити віршовий розмір

А	Ми підем, де трави похилі, Де зорі в ясній далині, І карії очі, і рученьки білі Ночами насняться мені. (А.Малишко)
Б	Над Дніпром широким, вільним, Де луги й степи цвіли, Наші прадіди поляни Оселились і жили. (Олександр Олесь)
В	Сонечко встало, прокинулось ясне, Грає вогнем, променіє, І по степу розлива своє світлонько красне, - Степ від його червоніє. (Леся українка)
Г	Стояла груша, зеленів лісочок. Стояло небо, дивне і смутне. У груші був тоненький голосочок, Вона в дитинство кликала мене. (Леся Українка)
Д	Не обходьте давню стежку з ночами й зав'яями, Не в'яліте добре серце, вишите надіями. (А.Малишко)

1	ЯМБ
2	ХОРЕЙ
3	ДАКТИЛЬ
4	АМФІБРАХІЙ
5	АНАПЕСТ

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

КОНТРОЛЬНА КАРТКА

Визначити віршовий розмір

А	Ми підемо, де трави похилі, Де зорі в ясній далині, І карії очі, і рученьки білі Ночами насняться мені. (А.Малишко)
Б	Над Дніпром широким, вільним, Де луки й степи цвіли, Наші прадіди поляни Оселились і жили. (Олександр Олесь)
В	Сонечко встало, прокинулось ясне, Грає вогнем, променіє, І по степу розлива своє світлонько красне, - Степ від його червоніє. (Леся українка)
Г	Стояла груша, зеленів лісочок. Стояло небо, дивне і смутне. У груші був тоненький голосочок, Вона в дитинство кликала мене. (Леся Українка)
Д	Не обходьте давню стежку з ночами й зав'язами, Не в'яліте добре серце, вишите надіями. (А.Малишко)

1	ЯМБ
2	ХОРЕЙ
3	ДАКТИЛЬ
4	АМФІБРАХІЙ
5	АНАПЕСТ

	А	Б	В	Г	Д
1				Х	
2		Х			
3			Х		
4	Х				
5					Х